

טמונה בפרשה

צגריק

פנינים

"והצרות ודי זהב"

'הצרות זו מחלוקתו של קרח ודי זהב זה חטא העגל' (רש"י)

חטא העגל היה לפני מחלוקת קרח, ומפני מה שינה כאן את הסדר? אלא, שעל חטא העגל יכלו בני ישראל להצטדק ולומר שלמדו את זה מהמצרים שהיו עובדי אלילים. אמנם, יש להשיב על טענה זו שאם באמת למדתם מההתנהגות המצרים, מדוע לא למדתם מהם כיצד הם מכבדים את כהניהם: "רק אדמת הכהנים לא היתה לפרעה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם", ומדוע חלקתם על משה ואהרן כהני ד' ובטלה התנצלותם על חטא העגל. ולכן הקדים את 'הצרות' - זו מחלוקת קרח, כי ע"י המחלוקת בטלה ההתנצלות על 'ודי זהב' - חטא העגל (ילקוט הגרשוני). תירוץ נוסף יש לומר על פי המובא במדרש, שאחרי חטא העגל המליץ משה רבינו טוב על ישראל, ואמר לפני הקב"ה מפני מה אתה רוצה להענישם על חטא העגל, הלא אמרת "אנכי ד' אלוקיך", "לא יהיה לך", בלשון יחיד, וחשבו שאותי צוית ולא אותם, א"כ הם פטורים מעונש. אך במחלוקת קרח אמרו: "כי כל העדה כולם קדושים" - כולנו שמענו מפי הקב"ה "אנכי", "לא יהיה לך". אם כן מובן: "הצרות" - מכח החטא של קרח ועדתו נתעורר שוב "ודי זהב" - דהיינו, חטא העגל, ששוב אין יכולים ללמד עליהם זכות ולהצטדק, כי טענתם של עדת קרח סותרת את זה. ובספר כרם שלמה תירץ, ע"פ המדרש תנחומא בפרשת שופטים, שכאשר בני"ב במצב של אחדות, סולח להם הקב"ה על עוונתיהם. לכן סלח על מעשה העגל עד מחלוקתו של קרח, שאז נוצר פילוג בעם, והתעוררה מחדש התביעה על חטא העגל.

"הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר: ד' אלוקינו דבר אלינו בהרב לאמר: רב לכם שבת בהר הזה פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי..."

הגמרא במסכת שבת (פח.). אומרת שלכאורה יש לישראל טענה כלפי הקב"ה, שהיות והוא כפה עליהם הר כגיגית וכפה עליהם לקבל את התורה, הרי הם פטורים מלקיימה שהרי אנוסים היו. ומבאר הרשב"א שם, שטענה זו נכונה רק עד מתי שנכנסו בני"ב לא"י, שהרי לא ניתנה להם הארץ אלא בתנאי שישמרו את התורה ומצוותיה. (ככתוב: "ויתן להם ארצות גויים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו-תהילים קה). ועל פי זה יש להסביר את הפסוקים כדלהלן: "הואיל משה באר את התורה הזאת" - ביקש משה להעמיק ולהשריש בלבם של בני ישראל את התורה, "לאמור" - שאמרו עליה ישראל, "ד' אלוקינו דבר אלינו בחורב לאמור" - שכפה עלינו הר כגיגית ואמר: "אם תקבלו את התורה מוטב, ואם לאו, כאן תהיה קבורתכם", וממילא אנו פטורים מלקיימה. לפיכך אמר להם משה: "רב לכם שבת בהר הזה" - רב לכם שאתם מסתמכים על טענת ההר הזה, "פנו וסעו לכם ובאו הר האמורי..". ואז, בארץ ישראל, יבוטלו טענותיכם אלו... (מענינה של תורה)

"ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ"

תחילה אמר "ראה נתתי לפניכם את הארץ", דהיינו מתנה, ואחר כך "באו ורשו את הארץ" כירושה. והלא "מתנה" ו"ירושה" שונות זו מזו ואין דין זו כדין זו. אלא, שעיקר נתינת הארץ לכלל ישראל, היתה מחמת ההבטחה שניתנה לאבות, כדברי התורה: "לא בצדקתך וכו' ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ד' לאבותיך", הרי שכל זכותם של כלל ישראל בא"י, היא בגדר "ירושה". אלא שלא הובטח איזה דור יזכה בירושת הארץ, ורק מפני שדור המדבר היה דור דעה, לכן היתה ה'נתינה' דווקא להם. (הגר"א)

"יאיר בן מנשה לקח את כל הבל ארגוב... ולמכיר נתתי את הגלעד"

מדוע אצל יאיר נאמר 'לקח', ואילו אצל מכיר נאמר 'נתתי'. ונראה, שהרי משה התנה עם חצי שבט המנשה, שאם יעברו חלוצים למלחמה יקבלו את עבר הירדן. אולם, בגמרא כתוב (ב"ב קא:): שיאיר נהרג בתחילת המלחמה בשבעת העמים, ולא זכה אם כן לעבור חלוץ במלחמה, ונמצא שלא קיים את התנאי. למרות שהיה אנוס שהרי מת, מכל-מקום מבואר בירושלמי (גיטין פ"ט ה"ו) שאנוס אינו פטור מקיום התנאי. אולם כתוב בגמרא (סנהדרין עב.), שהבא במחירת ובכך נתחייב מיתה, ונטל עמו כלים פטור מלהשיב את הכלים משום שהואיל ונתחייב מיתה בלקיחת הכלים, קנאם, ופטור מלהשיבם. כך נאמר שהיות ונתחייב יאיר מיתה, קנה את חלקו בעבר הירדן שקנאם בדמי נפשו. ולכן נאמר אצלו 'שלקח', שמשה לא נתן לו את חלקו כי לא קיים תנאו, אך הוא זוכה בזה בעצמו. אבל מכיר שהשלים את התנאי בפועל, נאמר בו 'ולמכיר נתתי את הגלעד', שמשה נתן לו את חלקו כיון שהשלים את תנאו. וכן כתוב: "ויקרא אתם על שמו את הבשן חות יאיר", ולפי המבואר, שזה ככתוב (מדרש פ' בשלח): "וכן אתה מוצא שכל דבר שאדם נותן נפשו עליו נקרא על שמו", ומשום שנהרג על זה, לכך נקרא על שמו.

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימה (ועל הפרשה 2272 מלפניכם) לזכרונם לברכה אפי' שר ההגדה של פרשה. כשצליחו, קבלו מהאויבות אל הפסוק הפרשה.

1. נתינת ארץ סיחון ועוג לראובן וגד
2. סיפור מלחמת עוג וכיבוש ארצו
3. משה מוכיח ברמז את בני"ב
4. סיפור המרגלים, עונש בני"ב והמעפילים
5. סיפור מלחמת סיחון וכיבוש ארצו
6. ריבוי בני"ב ודיני המשפט
7. דברי חיזוק ליהושע
8. איסור התגרות בבני עשו, מואב ועמון

שאלה לשולחן השבת

"גם בני התאנף ד' בגללכם

לאמר גם אתה לא תבא

שם"

דברים אלו אומר משה לישראל כשמספר להם אודות חטא המרגלים.

ולכאורה הדבר תמוה, וכי זוהי הסיבה בגינה נענש משה שלא להיכנס לארץ ישראל? והלא נענש משום המעשה במי המריבה שלא דיבר אל הסלע?!

מאת השאלה הינה אלויר דיון 2012

אלון השב

ניתן לשלוח את השאלות ל: (א)

(2774 מקורית, אפי' יש)

(2774) אכתוב אלון מן הגשוח 2774

הבאה

© כל הזכויות שמורות לאהרן ב"ן. אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות: temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ שולמית חיה בת אסתר ת.נ.צ.ב.ה

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו בשולחן השבת. מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

טמונה בפרשה

זקריק

חידון א' ת'

- הגשמה לכל שאלה **מגילה** באור המופיעה בראש השורה.
- א. ממלכת עוג נקראת גם 'חבל' ____
 - ב. השי"ת ציווה לא להתגרות במ
 - ג. השי"ת נתן למכיר את ה
 - ד. היו בכל ערי הבשן
 - ה. בני"י סבבו סביבו ימים רבים
 - ו. "יוסף עליכם ככם אלף פעמים ____ אתכם"
 - ז. כך קראו העמונים לרפאים
 - ח. מקום שקרוי ע"ש מחלוקתו של קרח
 - ט. דברי המרגלים: "____ הארץ"
 - י. במקום זה נלחמו בני"י בסיחון מלך האמורי
 - כ. השמידו את העוים וישבו במקומם
 - ל. "לא אוכל ____ שאת אתכם"
 - מ. אותם שלח משה רבינו אל סיחון מלך חשבון
 - נ. מהתכונות הנדרשות משרי בני"י
 - ס. "בעבר הירדן במדבר בערבה מול ____"
 - ע. בניו יושבים בשעיר
 - פ. נהר זה מכונה "הנהר הגדול"
 - צ. הם קראו לחרמון שיריון
 - ק. שם נרדף לעיר
 - ר. השי"ת הקשה את ____ של סיחון
 - ש. מספר הערים שבני"י כבשו מעוג
 - ת. בני"י חנו בין לבן ובין

חידון א' ת' - הפוך

- הגשמה לכל שאלה **מגילת** באור המופיעה בראש השורה.
- א. "כי ד' אלוקיכם ____ הנלחם לכם"
 - ב. לו הובטח מדור המדבר שהוא יכנס לארץ
 - ג. מלך הבשן
 - ד. נחל שבני"י עברו אותו
 - ה. האמורי היכה את ישראל עד מקום זה
 - ו. "לא ____ מפני איש"
 - ז. "וטפכם אשר אמרתם ____ יהיה"
 - ח. ים שמוזכר בגבולות ארץ ישראל
 - ט. בניו ירשו את ער
 - י. במקום זה נלחמו בני"י בעוג
 - ך. "ד' אלוקיכם הוא ____ לפניכם ____"
 - ל. נשאר לבני"י ממלחמת סיחון
 - ם. המואבים קראו להם אמים
 - ן. נחל שנמצא בגבול ארץ סיחון
 - ס. הוא מתרגם: ארץ- ארעא
 - ע. מקום שבני"י חנו בו 'קדש' ____
 - ף. ד' ציווה לקחת מעשיו אוכל ומים תמורת-
 - ץ. המרגלים הביאו עימם מפרי-
 - ק. נחל גבול בני עמון
 - ר. עיר שנמצאת על שפת נחל ארנון
 - ש. במשפט אסור לגור מפני-
 - ת. ממדבר זה שלח משה מלאכים אל סיחון

טללה שלמות:

"צידנים יקראו לחרמון שרין והאמורי יקראו לו שניר", ובפרשת ואתחנן: "ועד הר שיאן הוא הרמון".
 הרי ארבעה שמות להר החרמון: חרמון, שריון, שניר ושיאון.
 כותבת התורה שבת לא"י שכל אומה רצתה להתפאר בבעלותה על ההר, שכבשוהו זה מזה והחליפו את שמו, או שהיה בבעלות כולם יחד, אלא שכל אחד מהם שלט ברוח אחרת של ההר.
 ופירוש השמות: 'שניר' מלשון שלג או מלשון שאין בו נייר. 'שריון' שנותן פירות או שקשה לכבושו כשיריון.
 'שיאון' לשון גובה ושיא (2304 מטר) או שזהו שמו המקורי, 'חרמון' מלשון חרם, שקשה להגיע אליו.

מן המדרש

הלכה- אדם מישראל שנתמנה חכם או דיין על הצבור, מהו שיהא מותר לו לדון לעצמו? כך שנו רבותינו: אל תהי דן יחידי, שאין דן יחידי אלא אחד (הקב"ה), שנאמר (איוב כג, יג): "והוא באחד ומי ישיבנו". ומהו והוא באחד, אמר ריש לקיש, שהקדוש ברוך הוא דן וחותרם לעצמו. אמר רבי ראובן, ומהו חתמו של הקדוש ברוך הוא, אמת. ולמה אמת, אמת יש בו שלש אותיות: אל"ף ראשון של אותיות, מ"ם אמצעית, תי"ו סופן, לומר (ישעיה מד, ו): "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים". רבנן אומרים, בוא וראה בשעה שנתמנה משה על ישראל, אמר להם איני יכול לישא את משאכם לעצמי, אלא מנו לכם דיינים שיהיו דנים אתכם, שנאמר (דברים א, יג): הבו לכם אנשים.

מילה בפרשה

עבד ביושב בימיו
 ואחיו חי ונסמך עליו
 קורות אתר תמיד קדוש
 ועליו נביא עלה לראש.
 האונג המבוקש היו מילה גַּז
 אוליות המופיעה בפרשה,
 אשר כל שורה בגייה רומצת
 להקשר שונה שלה.
 (יגכן כגיז אסר וזילופי אוליות גלוי
 הזיה דומה)

הגשמה תפרסם אי"ה זיליון הזא

© כל הזכויות שמורות לאהרן בין.
 אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
 temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ
 שולמית חיה בת אסתר
 ת.נ.צ.ב.ה

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים,
 המשתמשים בו בשולחן השבת.
 מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה?
 שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

טמונה בפרשה זגריק

הפוך בה והפוך בה

הלכה

אמר רבי יוחנן, אמר קרא: "אוכל בכסף תשבירתי ואכלתי ומים בכסף נתן לי ושתיתי", מה מים שלא נשתנו אף אוכל שלא נשתנה. מכאן שאסור לאכול בישולי נכרים. (ע"ז לז:)

אגדה

"והנכם היום ככוכבי השמים לרב", למה ברך אותם ככוכבים, מה הכוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין, כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הכוכבים שליטים מסוף העולם ועד סופו, כך ישראל. (מדרש רבה)

שעשועי דאורייתא

"אחד עשר יום מחורב"

לגבי אלו דברים נוספים מוזכר בתורה המספר 11? (6 תשובות, מתוכם אחת בפרשתנו) * * * *

מצאו נא בפרשה:

1. 8 מילים רצופות המסתיימות באות מ"ס.
2. פרשה שתומה באמצע פסוק.
3. שמות ששה מתוך 24 ספרי התנ"ך. (ועוד ספר שמוזכר ברמז)
4. אומה זרה המוזכרת 12 פעמים!

"זיכרון" סימן

איטריאוק ורמיזים זכיריג מספר פסוקי הפרשה

בפרשת דברים אומר משה לבנ"י: "ראה נתן ד' אלקיך לפניך את הארץ עלה רש".
בפרשת דברים ישנם 105 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילה:
"עלה" = בגימטריא = 105

תשובות

לסדר את הפרשה - "דרך ים סוף".

חידון א' ת' - ארגוב, בני עשו בני עמון, גלעד, דלתיים ובריה, הר שעיר, ויברך, זמזומים, חצרות, טובה, יהצה, כפתורים, לבדי, מלאכים, נבונים, סוף, עשו, פרת, צידונים, קריה, רוחו, ששים, תופל.

חידון א' ת' הפוך - הוא, כלב, עוג, זרד, חרמה, תגורו, לבז, המלח, לוט, אדרעי, ההולך בדרך, שלל, רפאים, ארנון, אונקלוס, ברנע, כסף, הארץ, יבוק, ערוער, איש, קדמות.

שעשועי דאורייתא - "ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבוק", "ואחד עשר כוכבים", "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש" (-בפרשה שלנו: א,ג), מספרם של יריעות העיזים, "ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר", "וביום השלישי פרים עשתי עשר". 1. "לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם ואשימם בראשיכם". 2. "ומעציון גבר (סתומה) ונפן...". 3. דברים, במדבר, ויקרא, יהושע, מלכים, איכה. (שופטים-שופטים). 4. האמורי.

מילה בפרשה פרשת מסעי - איבה\איוה\עיבה. "נכסף מאד למחזה" - נכסף=רצה=איוה, "לכן הרחיב את הרזה" - עיבה, "אך מרוב שנאה להצגה" - שנאה=איבה, "קטע אותה בתחילתה" - באיבה.

טמונות בפרשה - 1. "פנו וסעו" (ז,א). 2. "מדרך כף רגל" (בה). 3. "המסו את לבבנו" (א,כח). 4. "עלה רש" (א,כא). 5. "כוכבי השמים לרב" (א,י). 6. "ונפן ונעל דרך הבשן" (ג,א). 7. "הר חרמון" (ג,ח). 8. "כפתורים היוצאים מכפתור" (ב,כג). 9. מיטת ברזל- "הנה ערשו ערש ברזל" (ג,יא). 10. "כאשר תעשינה הדבורים" (א,מד). 11. "דלתיים ובריה" (ג,ה). 12. "ויחפרו לנו את הארץ" (א,כב). 13. "לא תכירו פנים" (א,יז). 14. "כקטון כגדול תשמעון" (א,יז). 15. "ודי זהב" (א,א). 16. "שיריון" (ג,ט). 17. "לא אוכל לבדי שאת אתכם" (א,ט).

טמונות בהכטרה - 1. "וחמור אבוס בעליו" (א,ג). 2. "וחרב תאכלו" (א,כ). 3. "סבאך מהול במים" (א,כב). 4. "אוהב שוחד ורודף שלמונים" (א,כג).

שאלה לשלחן השבת פרשת מסות - השאלה בקצרה: 'מדוע היה לשבטים ראובן וגד יותר מקנה משאר השבטים?'. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת בקצרה: 1. היו לראובן את הדודאים וחלקם עם גד שהיה במחנהו, ושניהם רצו להתרחק משמעון לאחר שחטאו בבנות מדין. (שפתי כהן) 2. שבטים אלו חיבבו מאד את המן (כזרע גד) ושחטו פחות את בהמותיהם למאכל. 3. ירש ראובן הבכור פי שנים מבהמותיו של יעקב שהיו מתרבות מעל לדרך הטבע. 4. מתוך חיבתם למקצוע רעיית הצאן קנו עוד מקנה, יותר משבטים אחרים ורצו את ארצות המקנה דווקא. (אברבנאל)